

Biblioteka
NASLIJEĐE

TIM *press*

Biblioteka
NASLIJEDE

Antoine Compagnon
Jedno ljeto s Baudelaireom

Izvorno objavljeno pod nazivom
UN ÉTÉ AVEC BAUDELAIRE

Copyright © Éditions des Équateurs / France Inter, 2015.
Djelo je zaštićeno međunarodnim zakonima
o autorskim pravima.

© za hrvatsko izdanje
TIM press d.o.o., Zagreb
Tel.: 01 611 97 13; Faks: 01 611 97 14
E-mail: tim.press@tim-press.hr

[www. tim-press.hr](http://www.tim-press.hr)

Sva prava pridržana
ISBN 978-953-8075-16-2

Antoine Compagnon

**JEDNO LJETO S
BAUDELAIREOM**

S francuskoga prevela

Vanda Kušpilić

Zagreb, 2016.

Sadržaj

“Još jučer bilo je ljeto”	7
1. Gospođa Aupick	13
2. Realist	17
3. Klasicist	21
4. More	25
5. Mračna svjetiljka	29
6. Odugovlačenje	35
7. Spleen	41
8. O zlobnoj kritici	45
9. Zrcalo	49
10. Pariz	53
11. Genij i glupost	57
12. Izgubljeni svetokrug	61
13. Prolaznica	65
14. Delacroix	69

15. Umjetnost i rat	75
16. Manet	79
17. O smijehu	85
18. Modernost	89
19. Lijepo, bizarno, tužno	93
20. 1848.	97
21. Socijalist	103
22. Dendi	107
23. Žene	113
24. Katolik	119
25. Novine	123
26. “Krasna bi se mogla organizirati zavjera”	127
27. Fotografija	131
28. Blato i zlato	135
29. Hirovita borba	141
30. Rebus u bûs	145
31. Neugodna pouka	149
32. Šablone	155
33. Mariette	161
O autoru	165

“Još jučer bilo je ljeto”

Što bi moglo biti apsurdnije od ljeta s Baudelaireom? To bi zasigurno pomislili mnogi poznavatelji *Cvjetova zla*. Ljeto naime nije bilo omiljeno godišnje doba našega pjesnika.

Tko je onda opjevao ljeto?

Podne, vladar ljeta, prosipa se krajem
Pada k'o zastor srebra s plave visine.

Ovi stihovi pripadaju Leconteu de Lisleu, rođenom na otoku Bourbonu*, usred Indijskoga oceana, a ne Baudelaireu, djetetu Pariza koji je ugledao svijet u uskoj ulici Hautefeuille.

* Danas se zove Réunion. (op. ur.)

Baudelaire je bio pjesnik sutona, sjene, žala, jeseni. *Jesenska pjesma*, koju je uglazbio Gabriel Fauré, a često navodio Proust, i dalje je jedna od najznamenitijih iz *Cvjetova zla*:

Skoro ćemo sići u studene tmice;
Zbogom, sjaju živi naših kratkih ljeta!
Čujem: već o pločnik biju cjepanice,
Mukli odzvuk drva dvorišta oblijeta.

S dolaskom kasne jeseni, vraća se vrijeme sjećanja i mašte, *spleena* i melankolije, osobinā i osjećaja neodvojivih od našeg viđenja Baudelairea:

I sve mi se čini – tom lupom potresen –
Da žurno se negdje lijes mrtvački kuje...
Za kog? – Juče ljeto, a danas već jesen!
U jeci se tajni zov odlaska čuje.

Volim krijes zelenkast tvojijeh zjenica,
Ljepoto, no danas prepun sam gorčine,
Ni tvoja mi ljubav ni topla ložnica
Ne gode ko sunce i lice pučine.

Ovdje nalazimo vječnu nostalgiju za suncem na moru, za podnevnim suncem ljeti. Postoji li što prolaznije od ljetnoga razdoblja?

Drugdje, Baudelaire posvuda slavi zalazeće sunce kao simbol dekadencije, trenutak sumraka ili predvečerja, smiraj mnogo češće nego osvit dana:

Ljubovco il' sestro, blagošću pozlati
Jednu slavnu jesen il' sunce što pada.

Za suton je vezana voljena žena, a pjesnik prepoznaje i druga godišnja doba:

O jeseni pozne i blatna proljeća,
Volim vas i hvalim, uspavljiva doba!

Govoriti o Baudelaireu ljeti, dakle, veći je izazov i još apsurdniji projekt nego evocirati Montaignea ili Prousta. Baudelaire, koji je sunce upoznao kad ga je očuh, ne bi li ga doveo u red, s dvadeset godina poslao na južna mora, napravio je tada polukrug do otoka Bourbona te uskoro ponovno stigao na sjevernu obalu otoka Saint-Louisa. Nakon toga više nikada nije napustio Pariz, osim za rijetkih boravaka kod majke koja se povukla u Honfleur, te posljednjeg i kobnog izгона u Bruxelles.

Puno bi prikladnija bila jesen s Baudelaireom, to mrtvo godišnje doba, kad su dani kraći, a

mačke sklupčane kraj peći. Osim toga, još su dva ili tri čimbenika otežala izazov.

Ponajprije, knjiga *Jedno ljeto s Montaigneom* požela je neočekivan uspjeh, isprva na radiju, potom u knjižarama. Slušatelji radija France Inter, a zatim i čitatelji knjige nastale iz serija ljetnih emisija 2012. godine mahom su se odlučivali za *Eseje*. Ljestvica je bila visoko postavljena. Na zahtjev Philippea Vala i Laurencea Blocha, valjalo se, nakon nepune dvije godine, ponovno prihvatiti mikrofona i nije bilo potrebno biti još bolji, nego barem ne podbaciti previše, ne razočarati.

Nadalje, bavljenje Baudelaireom riskantnije je od bavljenja Montaigneom. Autora *Eseja* volimo zbog njegove iskrenosti, umjerenosti i skromnosti, njegove dobrohotnosti i plemenitosti. On je prijatelj, brat, “zato što je to bio on, zato što sam to bio ja” i autor jedne jedine, velike knjige koju rado držimo na uzglavlju, svake večeri pročitamo nekoliko stranica kako bismo živjeli bolje, mudrije, ljudskije. Pjesnik *Cvjetova zla*, a još više *Spleena Pariza*, povrijeđen je i ogorčen čovjek, nesmiljen borac, ludi genij koji izaziva nesanicu.

Baudelaireovo djelo je raznovrsno, raspršeno: pjesme u stihu i prozi, likovne i književne